

NOWE PRAWO O SZKOLNICTWIE WYŻSZYM I NAUCE

EWALUACJA JAKOŚCI DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ A KOMERCJALIZACJA

Konstytucja dla Nauki zaczęła obowiązywać od 1 października 2018 r. Wprowadza ona szereg istotnych zmian w funkcjonowaniu i działalności uczelni. Modyfikacji uległa między innymi ewaluacja jakości działalności naukowej, a jednym z kryteriów oceny są efekty finansowe badań naukowych i prac rozwojowych.

■ TEKST DOROTA CHYBOWSKA ■ FOT. LUCJAN GUCMA

Zacznijmy od tego, że w myśl ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (DzU z 2018 r., poz. 1668), zwanej potocznie ustawą 2.0 lub Konstytucją dla Nauki, do życia powoływane są uczelnie akademickie oraz uczelnie zawodowe. Nauczycieli akademickich zatrudnia się w grupach pracowników dydaktycznych, badawczych oraz badawczo-dydaktycznych i mogą oni obrać dydaktyczną lub naukową ścieżkę kariery. Jakość kształcenia na studiach podlega ewaluacji przeprowadzanej przez PKA, zaś jakość kształcenia w „szkołach doktorskich” oraz działalność naukowa podlegają ocenie Komisji Ewaluacji Nauki (KEN).

Ewaluacji poddawana jest cała uczelnia (nie jak dotąd wydział) określająca swoją liczbę N i działająca w tzw. dyscyplinie naukowej, która w efekcie końcowym otrzymuje ocenę A+, A, B+, B lub C. Nauczyciele akademicy składają oświadczenia o dziedzinie i dyscyplinie i każdy z nich wykazuje swój dorobek w oparciu o indywidualnie ustalony limit według opracowanych przez ministerstwo algorytmów. Jeśli chodzi o strukturę organizacyjną uczelni, również pojawia się nowość – obok rektora i senatu organem uczelni staje się rada uczelni. Wzrasta minimalna wysokość wynagrodzenia zasadniczego.

Choć szczegółowe rozporządzenia ministra nauki i szkolnictwa wyższego do ustawy 2.0 są obecnie na etapie konsultacji społecznych, wiemy już, że wyniki ewaluacji jakości działalności naukowej za lata 2017–2020 mają pojawić się do 31 lipca 2021 r., kiedy to minister wyda decyzję o kategorii naukowej. Pozostały zatem dwa pełne lata, aby dostosować działalność do kryteriów ewaluacji nauki określonych dla uczelni i nauczycieli akademickich.

A kryteria oceny są trzy :

1. Poziom naukowy i artystyczny prowadzonej działalności naukowej mierzony według 3 parametrów szczegółowych:

- 1) artykuły naukowe,
- 2) monografie naukowe,
- 3) patenty na wynalazki;

2. Efekty finansowe badań naukowych i prac rozwojowych mierzone według 2 parametrów:

- 1) projekty finansowane w trybie konkursowym – z wyłączeniem środków przekazywanych bezpośrednio przez MNiSW lub finansowane przez przedsiębiorców,
- 2) komercjalizacja wyników badań naukowych lub prac rozwojowych lub know-how związanego z tymi wynikami;

3. Wpływ działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki mierzony według jednego tylko parametru – opisu wpływu wykazującego związek między najważniejszymi przejawami działalności naukowej w danym podmiocie a go-

spodarką, ochroną zdrowia, kulturą i sztuką, ochroną środowiska przyrodniczego, bezpieczeństwem i obronnością państwa lub innymi czynnikami, które wpływają na rozwój cywilizacyjny społeczeństwa.

Analizując plany ministerstwa względem uczelni z poziomu działania centrum transferu technologii, należy zwrócić uwagę na kryterium pierwsze, w którym podczas ewaluacji punktowane będą uzyskane przez uczelnię patenty oraz kryterium drugie, w którym zaistnieją realizowane w uczelni projekty obejmujące badania naukowe lub prace rozwojowe (współ)finansowane w trybie konkursowym z programów międzynarodowych, Unii Europejskiej i środków z innych źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi, projekty NCBiR, NCN oraz finansowane przez przedsiębiorców i inne podmioty działające na rzecz rozwoju nauki, a także przychód uzyskany przez uczelnię z tytułu komercjalizacji wyników badań naukowych lub prac rozwojowych lub know-how związanego z tymi wynikami.

Ostateczna punktacja dla działalności naukowej nie jest jeszcze znana ze względu na etap legislacyjny, na jakim znajdują się rozporządzenia szczegółowe ministerstwa. Środowiska naukowe przekazują liczne uwagi w odpowiedzi na opublikowane projekty rozporządzeń. Niemniej można się spodziewać, że wagi kryterium ewaluacji zostaną przez ministerstwo podtrzymane i kształtują się wg kryterium ewaluacji przedstawionego w tabeli.

Wizja MNiSW odnośnie do ewaluacji jakości działalności naukowej została szczegółowo przedstawiona w przewodniku, który można pobrać ze strony CTTM, zakładka Aktualności.

KRYTERIUM EWALUACJI	WAGA KRYTERIUM EWALUACJI
Dyscypliny naukowe w dziedzinie nauk humanistycznych, dziedzinie nauk społecznych i dziedzinie nauk teologicznych	
1. Poziom naukowy prowadzonej działalności	70
2. Efekty finansowe badań naukowych lub prac rozwojowych	10
3. Wpływ działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki	20
Dyscypliny naukowe w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych oraz dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu	
1. Poziom naukowy prowadzonej działalności	60
2. Efekty finansowe badań naukowych lub prac rozwojowych	20
3. Wpływ działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki	20
Dyscypliny naukowe w dziedzinie nauk inżynierskich i technicznych oraz dziedzinie nauk rolniczych	
1. Poziom naukowy prowadzonej działalności	55
2. Efekty finansowe badań naukowych lub prac rozwojowych	25
3. Wpływ działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki	20
Dyscypliny artystyczne	
1. Poziom artystyczny prowadzonej działalności	80
2. Wpływ działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki	20